

8762 Ugent Alg. Rechtsleer I

Inhoud

Deel I. Wat is recht?	1
1. Bestaat de ultieme definitie van het recht?	1
2. Hebben we wel een definitie nodig?	2
3. Wat is het verschil tussen de essentialistische en de conventionalistische opvatting in het recht?	3
4. Welke vormen kent de "rechtsfamilie"?	4
Titel 1. Fundamentele transformaties van de mensenmaatschappij	5
5. Wat betekent: Mensen zijn sociale wezens?	5
6. Wat is de rol van de leider?	6
7. Hoe groeit een hiërarchie?	7
8. Geef het onderscheid tussen horizontale en verticale specialisatie	8
Hoofdstuk 1. Jager- voedselverzamelaars	9
9. In welke tijd en ruimte situeren we ons?	9
10. Welke gemeenschappelijke kenmerken hebben de clans van jager-voedselverzamelaars?	10
11. Bestaan er regels binnen de gemeenschap?	11
12. Welke regels zijn er in verband met land en waterbronnen?	12
13. Welke regels zijn van toepassing op roerende goederen?	13
14. Wat is het onderscheid tussen onmiddellijk en uitgesteld wederkerige clans?	14
15. Welke kenmerken hebben de systemen van onmiddellijke wederkerigheid?	15
16. Welke kenmerken hebben systemen van uitgestelde wederkerigheid?	16
17. Hoe leiden systemen van uitgestelde wederkerigheid tot eigendom?	17
18. Welke invloed heeft de uitgestelde wederkerigheid op rechtsdenken?	18
Hoofdstuk 2. Chiefdoms	19
19. Hoe ontstaan chiefdoms?	19
20. Wat zijn de voornaamste kenmerken van chiefdoms?	20
21. Bespreek de afgebakende rollen in chiefdoms	21
22. Hoe komen chiefdoms tot afgebakende rollen?	22
23. Bespreek de verdeling en toedeling van goederen in chiefdoms	23
24. Hoe ontstaat politieke activiteit in chiefdoms?	24
25. Geven chiefdoms aanleiding tot andere maatschappelijke regels?	25

Hoofdstuk 3. Rijken (empires).....	26
26. Hoe ontstaan “rijken”?	26
27. Hoe zijn rechtsregels opgevat in deze rijken?.....	27
28. Bespreek de Codex van Hammurabi	28
29. Hoe handhaven rijken de regels?.....	29
30. Welke acht categorieën rechtsregels komen het meest voor?	30
31. Bespreek de regels in verband met het onderhouden van het staatsapparaat.....	31
32. Bespreek de regels in verband met het afdwingen van sociale en economische hiërarchie	32
33. Bespreek de rechtsregels in verband met magische en religieus- ideologische overtuigingen.....	33
34. Bespreek de regels in verband met familie en seksuele verhoudingen.....	34
35. Bespreek de regels in verband met lichamelijke schade.....	35
36. Bespreek de rechtsregels over de toedeling en het behoud van goederen	36
37. Bespreek de rechtsregels in verband met arbeidsregulering	37
38. Bespreek de rechtsregels in verband met economische transacties	38
39. Wat kunnen we leren van deze indeling van de rechtsregels?	39
Hoofdstuk 4. Moderne staten.....	40
40. Welke verschuivingen hebben plaats tussen de rijken en de moderne staat?.....	40
41. Hoe verloopt de overgang van chieftdoms naar rijken?	41
42. Hoe is het geweldmonopolie essentieel voor de soevereine staat?.....	42
43. Hoe hebben zich de moderne staten verder ontwikkeld?.....	43
44. Wat is de essentie van de ontwikkeling van de territoriale staat?.....	44
45. Wat is de essentie van de ontwikkeling van de Natiestaat?	45
46. Wat is de essentie van de evolutie tot welvaart- of verzorgingsstaat?	46
47. Wat is de essentie van de ontwikkeling van de actieve welvaartsstaat?.....	47
48. Op welk ogenblik wordt de staat synoniem met de soevereine wetgever en eengemaakt recht?.....	48
49. Wanneer begint de neergang van het eengemaakte recht?	49
50. Wat is het onderscheid tussen government en governance?	50
51. Wat betekent: governance legt minder nadruk op de Staat maar op processen?..	51
52. Wat zijn de kenmerken van governance?	52
53. Wat zijn regulerende agentschappen?.....	53
54. Wat had de notie van zelfbestuur in?.....	54

55. Hoe is de Europese Unie een typisch voorbeeld van de overgang van government naar governance?	55
56. Hoe werkt de open methode van coördinatie (OMC)?	56
57. Hoe wordt de evolutie van government naar governance in een tabel beschreven?	57
Proefexamen	58
Titel II. Kenmerken van recht.....	65
Proloog: twee benaderingen	65
58. Welke twee benaderingen bestaan er tegenover het stroomlijnen van menselijk gedrag?	65
Hoofdstuk I. Gericht op of voortvloeiend uit een normatieve ordening	66
Afd. 1. Het begrip ordening en de centrale rol van normatieve verwachtingen in het recht	66
59. Wat is ordening in de samenleving?.....	66
60. Hoe leidt ordening tot (rechts)regels?	67
61. Hoe zijn er regels noodzakelijk conservatief?	68
62. Wat is het effect van een regelgeoriënteerde in plaats van een gedragsgeoriënteerde benadering?.....	69
63. Wat is de plaats van het recht in de gedrags- en regelgeoriënteerde benadering?	70
64. Welke uitgangspunten en concepten liggen aan de basis van regels en gedragingen?.....	71
Afd. 2. Ordeningen en samenlevingstypes.....	72
65. Wat is de rol van informele regels?	72
66. Zijn de informele regels rechtsregels?	73
Afd. 3. Concurrerende ordeningen: rechtspluralisme	74
67. Wat is rechtspluralisme?	74
68. Welke twee varianten kent het rechtspluralisme?	75
69. Geef de analyse van het rechtspluralisme inzake statelijk en gewoonterecht	76
Afd. 4. Omvattendheid van ordeningen	77
70. Schets het probleem van de omvattendheid.....	77
71. Onder welke vormen bestaan beperkingen aan het toepassingsgebied in complexe staten?	78
Examenvragen les 1.....	79
Examenvragen les 2	88

Hoofdstuk 2. Al dan niet van institutionele oorsprong.....	89
72. Schets het probleem van de institutionele oorsprong van het recht.....	89
Hoofdstuk 3. Afdwingbaar	90
73. Schets het probleem van de afdwingbaarheid.....	90
74. Wat is de opinie over afdwingbaarheid in de gedragsgeoriënteerde benadering?.....	91
75. Hoe evolueert het controlesysteem in de verschillende staatsvormen?	92
76. Case study: is internationaal recht wel degelijk recht?	93
77. Hoe beoordelen de twee benaderingen een rechtsregel waar iedereen zijn voeten aan veegt?.....	94
Hoofdstuk 4. Gericht op of voortvloeiend uit een juiste ordening.....	95
78. Wat is de vereiste van de juiste ordening?	95
Afd. 1. Op zoek naar de grondslag van regels en normatieve verwachtingen.....	96
79. Geef het verschil tussen de regelgeoriënteerde benadering en gedragsgeoriënteerde benadering in verband met de naleving van regels	96
80. Vanuit welke ideeën leven mensen regels na?.....	97
81. Wat is de normatieve aanvaarding?	98
82. Wat gebeurt indien iemand een concrete regel niet normatief aanvaardt?.....	99
Afd. 2. Het begrip rechtvaardigheid	100
A. Verdelende en vereffende rechtvaardigheid	100
83. Hoe maakte Aristoteles het onderscheid tussen universele en particuliere rechtvaardigheid?	100
84. Wat is verdelende rechtvaardigheid volgens Aristoteles?.....	101
85. Hoe komt men tot specifieke verdelingsregels?	102
86. Blijven de verdelingsregels gelijk doorheen de tijd?	103
87. Wat is de vereffende of ruilrechtvaardigheid?	104
B. De rechtvaardigheidstheorieën	105
88. Hoe delen we de rechtvaardigheidstheorieën in?	105
89. Welke soorten gedragsgeoriënteerde theorieën bestaan er?	106
90. Beschrijf de Deugdetische theorie (Aristoteles)	107
91. Beschrijf de deontologische of plichtethische theorieën	108
92. Wat zijn de consequentialistische theorieën?	109
93. Beschrijf de regelgeoriënteerde theorieën.....	110
94. Beschrijf de formele regelgeoriënteerde theorieën	111
95. Beschrijf de materiële of inhoudelijke regelgeoriënteerde theorieën.....	112

96. Beschrijf de procedurele regelgeoriënteerde theorieën	113
Afd. 3. Diverse stromingen in een rivier waar rechtvaardigheid	114
97. Welke stromingen bestaan er om aan te duiden hoe rechtvaardige rechtsnormen tot stand komen?	114
§ 1. Theocratische stroming	115
98. Beschrijf de Theocratische stroming	115
§ 2. Autocratische stroming	116
99. Beschrijf de Autocratische stroming	116
§ 3. Democratische stroming	117
100. Beschrijf de democratische stroming	117
101. Wat zijn de ideeën van Thomas Hobbes?	118
102. Vergelijk Rousseau met Hobbes	119
§ 4. Natuurrechtelijke stroming	120
103. Beschrijf de Natuurrechtelijke stroming	120
104. Wat is het begrip natuur?	121
105. Hoe werd de natuur opgevat in de Griekse oudheid?	122
106. Hoe evolueert de idee natuurrecht in het vroege christendom?	123
107. Hoe evolueert het natuurrecht in de late middeleeuwen?	124
108. Hoe keert het natuurrecht terug in de Verlichting?	125
109. Wat is het effect van de vergaande rationalisering van het verlichte natuurrecht?	126
110. Hoe evolueert het natuurrecht na de Tweede Wereldoorlog?	127
111. Leg uit: het natuurrecht is een Deontologische en materiële stroming	128
§ 5. Utilitaristische stroming	129
112. Beschrijf de utilitaristische stroming	129
113. Wat zijn de zwakke punten van Bentham?	130
114. Hoe kwalificeren we het utilitarisme al stroming?	131
§ 6. Historische stroming	132
115. Bespreek de historische stroming	132
116. Wat is het basisidee van Von Savigny?	133
117. Is de historische school werkelijk het tegengestelde van het natuurrecht?	134
118. Waarom is de historische stroming materieel en descriptief?	135
§ 7. De positivistische stroming	136

119. Wat is het uitgangspunt van het positivisme in het algemeen?.....	136
120. Welke drie stadia doorloopt de ontwikkeling van de mensheid volgens August Comte?	137
120. Wat is het rechtswetenschappelijk positivisme?	138
121. Bespreek de uitgangspunten van het wetspositivisme.....	139
122. Bespreek de <i>Reine Rechtslehre</i> van Hans Kelsen	140
123. Bespreek het werk van Herbert Hart (1907-1992)	141
124. Hoe gaat een positivist om met de verhouding tussen wet en moraal?	142
125. Wat is de taak van de jurist binnen het rechtspositivisme?.....	143
126. Moeten mensen de wet slaafs gehoorzamen?.....	144
127. Wat is de aard van het rechtspositivisme?.....	145
§ 8. De rechtspraakpositivistische stroming.....	146
128. Beschrijf de rechtspraakpositivistische stroming (rechtsrealisten).....	146
129. Beschrijf het werk van Oliver Wendell Holmes	147
130. Wat is rule scepticism?.....	148
131. Wat zijn de drie stellingen van de rechtsrealisten?.....	149
132. Wat is het predictivisme?.....	150
133. Beschrijf het werk van Robert Ellickson	151
134. Wat is het nieuwe rechtsrealisme?	152
135. Wat is de aard van de rechtsrealistische stroming?.....	153
§ 8. Nomocratische stroming	154
136. Wat is de essentie van de nomocratische stroming?.....	154
137. Hoe kwalificeren we de nomocratische stroming?	155
§ 9. Egalitaire stroming.....	156
138. Hoe ontstaat de egalitaire stroming eind 18 ^e eeuw?.....	156
139. Hoe luidt de essentiële kritiek op de historische stroming?	157
140. Wat is de opinie van de egalitaire stroming over rechtvaardigheid?	158
141. Wat is de taak van de jurist in de egalitaire stroming?.....	159
142. Wie was Paul Magnaud?	160
143. Wat is de neomarxistische invalshoek in de egalitaire beweging?	161
144. Beschrijf het werk van John Rawls	162
145. Wat is het greatest equal liberty principe van Rawls?.....	163
146. Wat is het difference principle?	164

147. Wat is het probleem van de theorie van Rawls?	165
§ 10. Capability approach	166
148. Wat is de essentie van de capability approach?	166
149. Beschrijf het werk van Martha Nussbaum	167
150. Bespreek het werk van Erik Lanckswert	168
151. Welke kritiek heeft de prof op de Capability approach?	169
152. Welke is de aard van de Capability approach strekking?	170
Examenvragen	171
Examenvragen B	179
Examenvragen 3	182
Vragen 4	183

8762 Ugent Alg. Rechtsleer II

Student Bieke Blokman

Inhoud

Deel II. Functies en finaliteit van het recht	1
Inleiding.....	1
1. Met welke drie zaken is het recht onlosmakelijk verbonden?.....	1
2. Wat is het onderscheid tussen de functies van het recht en de finaliteit van het recht?.....	2
Titel I. Functies van het recht.....	3
3. Waarom moet de maatschappij worden geordend?.....	3
4. Hoe speelt de complexiteit van de samenleving een rol?.....	4
Hoofdstuk I. Gedragsafstemming.....	5
Afd. 1. Bevordering van de groepscohesie	5
5. Wat verstaan we onder sociale cohesie?	5
6. Welke rol spelen rechtsregels bij het bevorderen van de sociale cohesie?	6
7. Hoe evolueren de regels van sociale cohesie binnen minder ontwikkelde samenlevingen?	7
8. Welke drie functies hebben regels?.....	8
9. Hoe worden de regels deel van de gedeelde identiteit?	9
10. Is de sociale cohesie beperkt tot groepen met een beperkte omvang?	10
Afd. 2. Conflictvermijding.....	11
11. Waarom zijn regels nodig inzake conflictvermijding?.....	11
12. Welke twee categorieën regels zijn er in verband met maatschappelijk aanvaardbaar gedrag?.....	12
§ 1. Minder complexe samenlevingen	13
13. Hoe zijn de regels inzake conflictsvermijding in samenlevingen van jagers en voedselverzamelaars?	13
14. Wat is het onderscheid tussen systemen met onmiddellijke en uitgestelde wederkerigheid?	14
15. Hoe zijn de regels in chieftdoms?.....	15
§ 2. Meer complexe samenlevingen.....	16
16. Hoe verlopen de regels in rijken en moderne staten?.....	16
17. Beschrijf de formele ordeningsfunctie van de regels in meer complexe samenlevingen	17
§ 2. De staat: machtsbehoud, werkingsbevordering en instrumentaliteit	18

18. Hoe ontstaat de staat?.....	18
19. Omwille van welke redenen hanteert de staat Statelijke regels?	19
§ 3. Uitwisseling van middelen: stimuleren, faciliteren, toetsen en reguleren in het algemeen.....	20
20. Wat is de grondlaag voor het uitwisselen van middelen in weinig complexe samenlevingen?	20
21. Wat is de extra laag inzake uitwisseling van middelen in meer complexe samenlevingen?	21
22. Wat is de faciliteringsfunctie en de toetsingsfunctie?.....	22
§ 4. Herverdeling van middelen: exponentiële toename	23
23. Wanneer ontstaat de herverdelende functie?	23
Afd. 3. Conflictverwerking	24
24. Hoe escaleert een conflict?	24
§ 1. Sociale vrede: afweer, herstel en straf	25
25. Hoe grijpen regels in in conflicten?	25
26. Hoe grijpen de regels in bij jagers voedselverzamelaars?.....	26
27. Hoe evolueren de regels naarmate de samenleving complexer wordt?.....	27
§ 2. Conflictverwerkingsmethoden	28
28. Wat zijn de basismethoden voor verwerking van het conflict?	28
29. Welke wijze van conflict verwerking zijn er zonder het conflict uit handen te geven?.....	29
30. Wat is het duel?	30
31. Wat is een vete?	31
32. Wat zijn rituelen?	32
33. Wat is sociale uitsluiting of verbanning?.....	33
34. Wat is praten?	34
35. Wat is onderhandelen?	35
36. Bemiddeling	36
37. Hoe verloopt berechting?	37
38. Welke soorten regels bepalen de berechting?	38
39. Door welke instantie gebeurt de berechting?	39
Vergelijkende tabel.....	40
40. Hoe evolueert de conflictverwerking door besluitvorming binnen de groep?	41

41. Hoe stellen politieke basisregels grenzen aan de bevoegdheden van de machthebbers?.....	42
42. Hoe beperken de grondrechten de bevoegdheden van de machthebbers?	43
43. Welke categorieën regels bestaan er die zorgen voor een ordening van de politieke verhoudingen?	44
Titel 2. Finaliteit van het recht	45
44. Hoe evolueert de opinie over de finaliteit van het recht?	45
Hoofdstuk I. Codificatie	46
45. Vergelijk de codificatie en de instrumentalisatie.....	46
46. Hoe wordt de codificerende stroming verwoord door Von Savigny?	47
47. Hoe wordt de codificerende beweging verwoord door Wilhelm von Humboldt?.....	48
48. Hoe past het positivisme van de 19 ^e eeuw in de codificerende visie?	49
Hoofdstuk II. Modificatie.....	50
§ 1. Opkomst, Technieken en Oriëntatie	50
49. Beschrijf de opkomst van de Modificatie door het recht	50
50. Bespreek de eerste factor: de onaanvaardbare sociale situaties.....	51
51. Beschrijf de tweede factor: het positivisme	52
52. Hoe verwoordt Gottlieb Planck deze theorie?	53
53. Hoe evolueert de maatschappij onder invloed van deze instrumentale kijk gedurende laatste 150 jaar?	54
54. Welke technieken hanteert de welvaartsstaat?.....	55
55. Hoe drukken modificeren de regels een nieuw mensbeeld uit?	56
§ 2. Welvaart en welbevinden.....	57
56. Wat zijn de voornaamste problemen bij social engineering?	57
57. Wat is de taak van de staat als traumabegeleider?	58
58. Hoe krijgen we evolutie naar een actief optreden van de Staat inzake grondrechten?.....	59
§ 3. Limieten	60
59. Wat is de limiet van het Rechtsinstrumentalisme?.....	60
60. Hoe beperkt de codificerende visie de modificerende visie?	61
Hoofdstuk III. Normen en hun samenhang.....	62
§ 1. Wat is een rechtsnorm?	62
61. Geef het onderscheid tussen descriptieve en prescriptieve normen.....	62
62. Wat zijn de twee betekenissen van het woord normaal?	63

63. Wat zijn de eigenschappen van descriptieve normen?	64
64. Wat zijn de eigenschappen van prescriptieve normen?.....	65
65. Kan alles als recht worden aangemerkt?	66
66. Kunnen bovenmenselijke instanties worden erkend als recht?	67
67. Wat is de verhouding tussen het Inhoudelijk gedragsvoorschrift en de formele prescriptieve norm?.....	68
§ 2. Talige uitdrukkingen van normen.....	69
A. Verifieerbare uitspraken.....	69
68. Welk onderscheid maakt men inzake de verifieerbare uitspraken?	69
69. Wat zijn empirische uitspraken?.....	70
70. Welke rol spelen empirische uitspraken in het recht?	71
B. Logische of definiërende uitspraken.....	72
71. Wat zijn logische of definiërende uitspraken?	72
C. Geloofsuitspraken.....	73
72. Wat zijn geloofsuitspraken?.....	73
§ 3. Waarderingsuitspraken.....	74
73. Wat zijn waarderingsuitspraken?	74
74. Wat zijn waarden?	75
75. Wat zijn overtuigingen?	76
76. Wat is het onderscheid tussen geloofsuitspraken en waarderingsuitspraken?	77
77. Welke twee categorieën waarderingsuitspraken zijn er?	78
A. Descriptieve waardeoordelen.....	79
78. Wat zijn de kenmerken van descriptieve waardeoordelen?.....	79
79 Geef het recht van antwoord als voorbeeld van de reactie op descriptieve waardeoordelen	80
B. Prescriptieve waardeoordelen	81
80. Wat is de essentie van prescriptieve waardeoordelen?	81
81. Wat zijn imperatieven?	82
82. Wat zijn de vijf bestanddelen van imperatieven?	83
83. Wat zijn prescriptieve normen?.....	84
84. Wat is de algemene draagwijdte van de prescriptieve norm?.....	85
C. Bewijs en waardeoordelen.....	86
85. Kunnen waardeoordelen worden bewezen?	86

§ 4. Performatieve uitspraken.....	87
86. Wat zijn performatieve uitspraken?.....	87
87. Welke kenmerken hebben performatieve uitspraken?	88
88. Verklaar: performatieve uitspraken zijn taalhandelingen.....	89
89. Verklaar: performatieve uitspraken betreffen sociale of institutionele feiten	90
90. Verklaar: performatieve uitspraken wijzigen de sociale werkelijkheid	91
Titel II Algemene bestanddelen van rechtsregels.....	92
92. Hoe is een rechtsregel opgebouwd?	92
Hoofdstuk I. De normsteller.....	93
93. Waarom is een normsteller nodig?.....	93
94. Wie is de normsteller bij ongeschreven bronnen?	94
95. Hoe zorgen rechtsregels zonder normsteller voor een evenwicht tussen de modificerende en de codificerende finaliteit?	95
Hoofdstuk 2. Normbestemming.....	96
96. Wie zijn de normbestemmingen van de normen?.....	96
Hoofdstuk 3. Voorgeschreven gedraging	97
97. Waarom is een voorgeschreven gedraging een element?	97
98. Wat is de kritiek op de imperatieventheorie?.....	98
§ 1. Volledige en onvolledige rechtsregels.....	99
99. Wat is een volledige rechtsregel?.....	99
§ 2. Verduidelijkende uitspraken	100
100. Wat zijn verduidelijkende uitspraken?.....	100
101. Kunnen nominale definities waar of onwaar zijn?.....	101
102. Hoe is een definitie de weergave van een sociaal feit?	102
103. Zijn nominale definities volledige rechtsregels?.....	103
104. Wat is de Begriffsjurisprudenz?	104
§ 3. Veranderende en verwijzende uitspraken.....	105
105. Wat zijn veranderende uitspraken?	105
106. Wat zijn verwijzende uitspraken?	106
§ 4. Constitutieve uitspraken.....	107
107. Wat zijn constitutieve uitspraken?.....	107
108. Welke controverse bestaat er in verband met constitutieve uitspraken?.....	108
109. Wat zijn bevoegdheidsverlenende uitspraken?.....	109

110. Wat is het onderscheid tussen primaire en secundaire regels?.....	110
111. Wat is het bijkomend belang van bevoegdheidsverdelende regels?.....	111
112. Wat is het onderscheid tussen organisationele en procedurele voorschriften? ..	112
§ 5. Doeluitspraken	113
113. Wat verstaan we onder doeluitspraken?.....	113
114. Welk effect hebben doeluitspraken?	114
115. Wanneer worden doeluitspraken overwogen in plaats van concrete gedragsvoorschriften?	115
116. Hoe vereenvoudigen doeluitspraken het leven van de normsteller?	116
117. Welke nadelen zijn verbonden aan doeluitspraken?	117
Hoofdstuk 4. Modaliteiten.....	118
§ 1. De vier modaliteiten	118
118. Wat zijn de vier modaliteiten van de volledige rechtsregel?.....	118
119. Hoe verhouden positieve en negatieve toelatingen zich tot gebod en verbod? ..	119
120. Hoe kunnen twee uitspraken met elkaar onverenigbaar zijn?	120
121. Wat zijn contradictoire uitspraken?	121
122. Wat zijn contraire uitspraken?	122
123. Wat zijn subcontraire uitspraken?	123
124. Wat is de combinatie van een plicht met een verbod?	124
125. Wat is de combinatie van een verplichting en een negatieve toelating?	125
126. Wat is de combinatie van een verbod en een positieve toelating?.....	126
127. Wat is de combinatie van een positieve en negatieve toelating?.....	127
128. Wat is de combinatie van een plicht en een positieve toelating?.....	128
129. Wat is de combinatie van een verbod en een negatieve toelating?.....	129
§ 2. Rechten en plichten	130
A. Subjectieve rechten.....	130
130. Welke drie soorten subjectieve rechten bestaan er?	130
131. Wat is een aanspraak (claim)?.....	131
132. Wat is een vrijheid?	132
133. Wat is een precaire vrijheid of privilege?	133
134. Wat is een tegenovergestelde vrijheid (in ruime zin)?.....	134
135. Wat is een bevoegdheid?.....	135
136. Hoe redeneren we dat bevoegdheden secundaire subjectieve rechten zijn?	136

B. Primaire rechten en tegenhangers	137
137. Wat is de verhouding tussen plicht en aanspraak?	137
138. Wat is de verhouding tussen plicht en vrijheid?	138
139. Wat is de verhouding tussen aanspraak en geen aanspraak?	139
140. Wat is de verhouding tussen vrijheid en geen aanspraak?	140
141. Wat is de verhouding tussen plicht en geen aanspraak?	141
142. Wat is de verhouding tussen aanspraak en vrijheid?	142
C. Secundaire rechten en tegenhangers	143
143. Wat is de verhouding tussen bevoegdheid en gebondenheid?	143
144. Wat is de verhouding tussen bevoegdheid en onbevoegdheid?	144
145. Wat is de verhouding tussen immuniteit en gebondenheid?	145
146. Wat is de verhouding tussen immuniteit en onbevoegdheid?	146
147. Wat is de overeenkomst tussen bevoegdheid en immuniteit?	147
148. Wat is de verhouding tussen gebondenheid en onbevoegdheid?	148
149. Wat is de verhouding tussen gebondenheid en onbevoegdheid?	149
Hoofdstuk 5. Geviseerde feitelijke situatie	151
150. Wat betekent de geviseerde feitelijke situatie?	151
151. Wat is het probleem met de geviseerde feitelijke situatie?	152
152. Wat betekent: rechtsregels zijn geen absolute maar algemene normen	153
153. Wat betekent: een algemene norm kan weerlegd worden	154
154. Wat is de verhouding tussen de feitelijke situatie en de bewijslast?	155
155. Hoe ligt de bewijslast over de feitelijke situatie in het burgerlijk recht?	156
156. Hoe ligt de bewijslast in het strafrecht?	157
Hoofdstuk 6. Concretiseringsgradaties	158
157. Welke concretiseringsgradaties kennen wetteksten?	158
158. Waarom zijn open normen niet zonder gevaar?	159
159. Welke functies hebben open normen?	160
160. Wat is de delegatiefunctie van open normen?	161
161. Wat is de flexibiliteitsfunctie van open normen?	162
162. Wat is de verwijzingsfunctie van de open norm?	163
163. Wat is de receptiefunctie van de open norm?	164
164. Wat zijn de concretiseringsgradaties van algemene rechtsbeginselen?	165
165. Wat zijn de kenmerken van algemene rechtsbeginselen?	166

166. Bespreek het autonomiebeginsel	167
167. Bespreek het geoorloofdheidsbeginsel.....	168
168. Bespreek het rechtszekerheidsbeginsel	169
169. Bespreek het gelijkheidsbeginsel.....	170
170. Bespreek het beginsel van de rechtsstaat.....	171
171. Wat zijn adagia?	172
172. Bieden adagia meerwaarde?.....	173
173. Wat is het gevaar van adagia?	174
174. Wat is de grens van adagia?.....	175
175. Bespreek het adagium Patere legem quam ipse fecisti.....	176
176. Bespreek het adagium Pacta sunt servanda.....	177
177. Bespreek het adagium Rebus sic stantibus	178
178. Bespreek het adagium ultra petita.....	179
179. Bespreek het beginsel fraus omnia corrumpit.....	180
Titel III. De samenhang van rechtsregels: recht als systeem	181
180. Welke zijn de twee manieren om recht te benaderen?.....	181
Hoofdstuk I. Recht als dogmatisch systeem.....	182
Afd. 1. Het recht als een uitwendig systeem.....	182
181. Hoe benadert men het recht als een uitwendig systeem?	182
182. Wat is de Begrijfsjurisprudentz?.....	183
183. Hoe wordt het recht als uitwendig systeem geordend?	184
184. Is deze ordening dan willekeurig?.....	185
185. Wat is de grens van het regelgericht benaderen?.....	186
Afd. 2. Inwendig rechtssysteem.....	187
186. Wat is de inwendige benadering van het rechtssysteem?	187
Hoofdstuk 2. Recht als sociaal systeem.....	188
187. Wat is de benadering van recht als een sociaal systeem?	188
188. Hoe evolueert het recht als sociaal systeem?	189
189. Wat zijn sociaalwetenschappelijke systeemtheorieën?	190
190. Kan men gebruik maken van causale verklaringen om een systeem te onderscheiden?.....	191
191. Hoe krijgt het recht interne normativiteit?.....	192
192. Wat betekent de cognitieve openheid van het recht?.....	193

193. Beoordeel de stelling van Nicolas Luhmann: het recht is een geheel van normatieve verwachtingen	194
194. Wat is de verhouding tussen politiek en recht bij Luhmann?.....	195
Hoofdstuk 3. Het recht als chaotische janboel	196
195. Wat is de kritiek van de prof op de visie van het recht als dogmatisch systeem?	196
196. Geef de kritiek van Sampford op de visie van het “recht als sociaal systeem” ...	197
Hoofdstuk 4. Twee metaforen	198

Student Bieke Blokman